

Handlingsplan för biologisk mångfald

På väg mot naturpositivitet 2030

Svensk Vindenergis handlingsplan för att stötta medlemsföretagen i arbetet med biologisk mångfald

Inledning

Vindkraftens klimatnytta är enorm. För varje terawattimme som antingen tränger undan kol- och gaskraft i våra grannländer, eller ersätter fossila bränslen i svensk industri, minskar utsläppen med omkring 600 000 ton. Det överskott på el vi har idag tränger årligen undan koldioxidutsläpp i storleksordningen 20 procent av Sveriges territoriella utsläpp. Fortsätter utbyggnadstakten kan vindkraften kring år 2030 tränga undan så mycket som hälften av de utsläppen.¹

Den globala uppvärmningen är ett av de största hoten mot bevarandet av biodiversiteten – den biologiska mångfalden. Om världen lyckas hålla den globala temperaturökningen under 1,5°C minskar antalet arter som riskerar utrotning med 10 procentenheter jämfört med om temperaturen hålls under 2 °C.² Vindkraftens klimatnytta är alltså viktig även för att möta denna utmaning. Samtidigt påverkar vindkraftsparken, precis som all annan byggnation, den lokala miljön. Därför höjer branschen nu sin ambition även inom området biologisk mångfald.

Hållbar konkurrenskraft

OECD identifierar flera allvarliga ekonomiska risker kopplat till försämrad biologisk mångfald, och påvisar att bevarande och återställande av densamma kan ge betydande affärsmöjligheter.³ Trots detta brister många företag i sin medvetenhet om frågan.⁴ Världsnaturfonden WWF konstaterar att riskerna med att inte beakta biodiversitet i sin affärsmodell skiljer sig åt mellan olika verksamheter.⁵ Möjligheterna är dock lika stora som riskerna: Det är kostnadseffektivt att göra rätt från start, det underlättar kompetensförsörjningen och det stärker bolagets hållbarhetsprofil. En högt ställd miljöambition stärker den lokala förankringen både genom åtgärderna i sig och genom dialogen som når fram till dessa åtgärder. En hög ambition lägger också en bättre grund för tillståndsansökan.

¹ Jämfört med Sveriges utsläpp 2017. Referens [Nätverket för vindkraftens klimatnytta 2019](#). (Liknande siffror för fossilfri elproduktion finns även från t.ex. tankesmedjan [Analysgruppen](#), forskningsinstitutet [SINTEF](#) och forskningsprogrammet [NEPP](#)).

² [IPCC 2022](#)

³ [OECD 2019](#)

⁴ [Ecogain 2022](#)

⁵ [WWF 2022](#)

Mål om naturpositivitet 2030

Svensk Vindenergis medlemsföretag arbetar intensivt med biologisk mångfald, och flera har formulerat mål om naturpositiva parker till 2030. Det betyder att de vindkraftsparker som byggs 2030 ska ha förutsättning att utvecklas över sin livstid till att inte bara vara netto-noll i sin naturpåverkan. Det handlar också om extra naturvårdsinsatser som lämnar platsen med högre naturvärden efter etablering än före. Det kan vara så enkelt och konkret som att skapa extra gynnsamma förutsättningar för bin att leva i parken.⁶ Men det kan också vara långt mer avancerat än så. Ekosystem är komplexa; vad som gynnar en viss miljö gynnar inte alltid en annan.

OX2: Naturpositivitet redan del av arbetet

"Vid varje utveckling av en ny vind- eller solkraftspark ska hänsynshierarkin vara vägledande. Det innebär att vi inte bara ska undvika och minimera inverkan på naturen, utan även restaurera och genomföra positiva åtgärder för biologisk mångfald – för att skapa en nettopositiv naturpåverkan. Även om målet är satt till 2030 så pågår arbetet redan idag."

Rebecca Karlsson, hållbarhetschef

[Läs mer om OX2:s strategi för naturpositiva parker 2030](#)

Vattenfall: En förutsättning för affärsstrategin

"Vårt arbete med biologisk mångfald och hållbarhet är en förutsättning för att kunna genomföra vår affärsstrategi.

Målet är att ha en nettopositiv inverkan på biologisk mångfald till 2030 i linje med vad vetenskapen kräver. Det kräver att frågor kring påverkan på arter och naturmiljöer inkluderas tidigt i alla projekt."

Eva Julius-Philipp, Head of the Environment & Sustainability Unit BA Wind

[Läs mer om Vattenfalls arbete med biologisk mångfald](#)

⁶ [Wind Farm Pollinator Guidelines 2009](#)

Så når vi målet

Svensk Vindenergi hållbarhetsråd har identifierat ett antal områden där branschorganisationen kan stötta medlemmarna i arbetet med biologisk mångfald. Det handlar både om att underlätta för de medlemsföretag som redan satt upp mål att nå hela vägen fram, och att möjliggöra för fler medlemsföretag som ännu inte satt upp mål att komma i gång. Svensk Vindenergi åtar sig att arbeta med följande områden:

Erfarenhetsutbyte inom och mellan branscher

Även om projektören är den som har formulerat målet om naturpositiva parker, så spelar andra parter en avgörande roll för framgång. Finansiärens kravställare och markägaren är en nyckel till långsiktiga naturvärdeshöjande åtgärder. Svensk Vindenergi arrangerar återkommande forum för att dela erfarenheter som för arbetet framåt medlemmar emellan. Vi samarbetar också med andra branscher, och drar lärdom från t.ex. [gruvnäringens guide](#) och [solenergibranschens handbok](#) för biologisk mångfald.

SCA Energy: Biologisk mångfald i skog med vindkraft

"Som Europas största privata skogsägare med 20 procent av Sveriges installerade vindkraft, arbetar vi varje dag med frågor som rör biologisk mångfald. Vi driver ett särskilt arbete för de 203 arter som finns i norra Sverige och som vi har identifierat som särskilt utsatta i skogsbruket. För dessa 203 arter förbättrar vi livsmiljön genom ett antal olika naturvårdande åtgärder".

Jonas Muntlin, projektledare Vindkraft

[Läs mer om SCA:s arbete med biologisk mångfald](#)

Kartlägga påverkan och identifiera prioriteringar

Branschen delar information om var vindkraften har störst miljöpåverkan och därmed var ansträngningarna i första hand bör riktas. Vi identifierar även var påverkan inte är stor. För de företag som har en bredare portfölj än endast vindkraft kan åtgärder inom andra verksamheter konstateras ha större positiv påverkan på biologisk mångfald och därmed komma att prioriteras i arbetet.

I den mån det är möjligt sammanställer vi resultat från medlemsföretagens kontrollprogram och data från miljökonsekvensbeskrivningar. Detta ger uppdaterad information om vindkraftens miljöpåverkan och bidrar till att utveckla befintlig kunskap och forskning på området.

Kunskapsinsamling för att underlätta åtgärder på alla nivåer

Arbetet med biologisk mångfald görs utifrån den s.k. skadelindringstrappan, eller hänsynshierarkin. Den betyder att påverkan på biologiska mångfald i första hand ska undvikas, i andra hand minimeras, i tredje hand restaureras och slutligen kompenseras.

Som ett första steg undersöker vi möjligheten att gemensamt formulera vilka platser vi inte projekterar inom. Som ett andra steg samlar och delar vi kunskap kring metoder för minimering, restaurering och kompensering av naturvärden kring vindkraftsparker.

RWE: Biologisk mångfald som del av ekonomiska beslut

"Vi medverkar i forskningsprojektet Biopath, som har beviljats 50 miljoner kronor i finansiering under fyra år. Målet är att kartlägga, utvärdera och samutveckla befintliga och nya tillvägagångssätt för hur biologisk mångfald kan integreras i ekonomiskt beslutsfattande. De institutionella och politiska konsekvenserna kommer också att analyseras".

Moa Rosén, projektledare

[Läs mer om RWE:s forskning kring biologisk mångfald](#)

Forskning framåt

Vi uppmärksammar kunskapsluckor och undersöker möjligheter till utökad forskning på relevanta områden. Vi gör en översyn av forskningsprogram och utlysningar där branschen kan bidra. Vi delar lärdomar från redan pågående forskningsprojekt där medlemsföretagen är aktiva.

Freja Offshore: Havsbaserad vindkraft och biologisk mångfald

"Vi vet redan att havsbaserad vindkraft kan ha positiv påverkan på marint liv, men det krävs mer lokal-specifik kunskap. För att nå vårt mål om naturpositivitet arbetar Freja Offshore aktivt med att utveckla kunskapsbasen kring havsbaserad vindkraft och biologisk mångfald".

Magnus Hallman, CEO Freja Offshore

[Läs mer om Freja Offshores arbete med biologisk mångfald](#)

Gemensam mätmetod

En generell utmaning i arbetet med biologisk mångfald är svårigheten att mäta resultat. Vi följer den kunskapsutveckling som finns på området och diskuterar hur den kan tillämpas specifikt inom vindkraftsbranschen. Vi hämtar input via medlemsföretag som deltar i programmet CLImB⁷ – näringslivets värderingsmodell för biologisk mångfald vid förändrad markanvändning, samt nätverket Science Based Targets for Nature.⁸

Skellefteå Kraft: Vetenskaplig värderingsmodell

"Genom projektet CLImB arbetar näringsliv tillsammans med forskare för att etablera en användbar och allmänt accepterad värderingsmodell för biologisk mångfald. Verktøget kommer vara öppet för alla och ska göra det möjligt för företagen att förstå vilka åtgärder som är tillräckliga, något som i dagsläget är mycket svårt."

Mikael Solstrid, miljöchef

[Läs mer om Skellefteå Krafts arbete med projektet CLImB](#)

Löpande utvärdering och uppdatering av behov

Måläret 2030 är mindre än ett decennium bort. På vägen dit kommer nya möjligheter och utmaningar uppdagas. Genom löpande diskussion med medlemsföretagen identifierar vi vilka frågor de behöver svar på för att komma vidare i sitt arbete.

Ørsted: Science Based Targets for Nature

"För att nå målet om nettopositiva biodiversitetseffekter från alla nya projekt efter 2030 testar vi bland annat skalbara åtgärder till havs med ledande organisationer inom området, såsom Världsnaturfonden WWF. Vi utvecklar också ett vetenskapligt robust ramverk för att mäta påverkan på biologisk mångfald i linje med Science Based Targets initiative (SBTi) senaste vägledning".

Ida Krabek, Head of Global Sustainability

[Läs mer om Ørsteds arbete med biologisk mångfald](#)

⁷ [CLImB 2022](#)

⁸ [Science-based Targets Network 2022](#)